

וקראת לשבת עונג

אלון מרן הפאכע באקדע וואסווא פלאנץ

גליון מס' 660

פרשת ראה

ל' אב התשפ"ב

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לעי"נ שאול בן סלביה ע"ה | לעי"נ שלמה יחיאל בן שבע ע"ה | לעי"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לעי"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לעי"נ רחל שנהיה בת מנוחה ע"ה

לע"נ מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

"המקיים את התורה מעוני סופה

לקיימה מעושר"

סיפר מרן זצוק"ל על תקופת צעירותו זו"ל: בצעירותו מה היה לנו? למדנו עם לחם צר ומים לחץ!

כל יום הייתי לוקח אתי לשיבה לחם ועגבניה, יותר מזה לא היה לנו, לחם ועגבניה זה היה כל האוכל.

פעם אחת לקחתי שמנת, היו מוכרים קופסא קטנה בשבעה מיל, אותו יום היה לי חגיגה, יום טוב, זכינו לאכול שמנת'...

היה עוני, ובכל זאת למדנו תורה.

באותו זמן היתה חברת 'המקשר', נסיעה מ'בית ישראל' עד ל'עיר העתיקה' היתה בחצי גרוש, היה חבל לי לשלם חצי גרוש, היינו הולכים ברגל בגשם, בשלג, בשביל לחסוך את החצי גרוש הזה.

אספתי וחסקתי את החצי גרוש, ומזה התחתנתי. לא היה לנו כסף לעשות את החתונה, מאיפה יהיה לי כסף לקנות שלחן וכסאות בשביל החדר שלי?

היה רק חדר אחד צר כשהתחתנו, שירותים בחוץ, ואיזה מטבחון קטן, אמה על אמה ברום אמה, אפשר לעשות אותו מקוה בדיעבד... (מרן אמר זאת בדרך צחות).

הכל היה עוני וחוסר כל. אבל ב"ה מי זוכר את הדברים האלה, שכחנו מה היה.

מעולם לא הייתי לובש חליפה. ליום שבת היה קונה לי מור אבי מ'אלטע-זאכנ' שהיו מוכרים בגדים ישנים, איזה בגד משומש שלבשו אותו אולי עשרים אנשים, אחר כך זה שיריים, שירי אדמו"ר...

הייתי לובש את הבגדים האלה. אבל מזה למדנו תורה, נוצר תאנה יאכל פריה, 'כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר'.

כך הבטיחו רבותינו, ומה שמבטיחים מקיימים. עכ"ל הטהור ודו"ק.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

"נתת ליראיך נס להתנוסס"

בפרשת השבוע נצטוונו, שאם יבוא נביא שקר ויסית לעבודה זרה, חלילה, אפילו יעמיד חמה באמצע הרקיע ויחולל מופתים מרעישים - "לא תשמע אליו, כי מנסה ה' אלקיכם אתכם". ובנסיונות - יש לעמוד!

רבים הנסיונות, יש הכושלים בהם ויש האייתנים כצור חלמיש. במה תלוי הדבר? הסבא מנובהרדוק זצ"ל הדגים זאת בסיפור מעשה שהיה.

בעיר ורשה פעלה כנופיית נוכלים, שרוששה את קרבנותיה בדרך מתוחכמת. שלוחיה פנו לאדם והציעו לו הצעה שאין לסרב לה: ברשותם מכונת דפוס משוכללת, המייצרת שטרות מזוייפים. מוכנים הם למכור לו מאה אלף שטרות מזוייפים, תמורת שלושים אלף שטרות אמיתיים בלבד!

מובן שהאיש חשש והיסס. אמרו לו: "הנה הכסף המזוייף. בחר לך שלושה שטרות, אלו שתדעה, וגש עימם לבנק, לפרטם לכסף קטן. אין לך מי שבקי בשטרות מזוייפים יותר מפקיד בנק, ותראה האם יבחין בזיוף!" האיש הסכים. הוציא שלושה שטרות באקראי, עלה לסניף הבנק והציגם בפני הפקיד. הכין לעצמו סיפור כיסוי: מישהו קנה ממנו חפץ ושילם לו בשטרות אלו, הוא לא ידע שהם מזוייפים...

הפקיד נטל את השטרות, עיין בהם היטב, והמירם בחפץ לב. ראה האיש, והסכים לעיסקה. הוציא את חסכונותיו מהבנק, אף לווה כספים, ונטל בידיו שישים אלף שטרות מקוריים להמירם במאתיים אלף שטרות מזוייפים! עיסקת חיים!

הנוכלים שמחו, והביאו איתם את הכסף בשתי מזוודות. אבל האיש לא נפל בפח: יתכן שבתחילה הציגו כפתיון שטרות אמיתיים, ועכשיו הביאו זיוף מאיכות ירודה. נטל שלושה שטרות מהמזוודות, ועלה עימם לבנק. הציגם לפני הפקיד, שבחנם בחינה מדוקדקת - והמירם בכסף קטן. עכשיו היה סמוך ובטוח שהזיוף אכן מוצלח. נתן להם את שישים האלף וישב לספור את האוצר שהביאו: מאתיים אלף שטרות חדשים ונאים. הוא עשה את עיסקת חייו. הרוויח מאה וארבעים אלף בלא מאמץ, ברגע אחד! נטל את שתי המזוודות, ופסע ברחוב שמח וטוב לב. לפתע עצרו שוטר: "היי, מה אתה נושא עימך?" "כסף", ענה. קולו רטט. "כסף? פתח ואראה!"

בפקודת השוטר הניח מזוודה אחת על רעותה, פתחה - והנה היא גדושה שטרות. גחון השוטר, התבונן בהם היטב וקולו רעם: "מה זאת?! אלו שטרות מזוייפים, אתה עצור! בוא עימי לתחנת המשטרה!"

נחרד האיש, והבין לאיזה פח נפל. בטרם יספיק השוטר הגחון להזדקף נשא רגליו וברח. עד שהשוטר נעל את המזוודה, לא היה לו זכר. והשוטר, עם שתי מזוודות כבדות בשתי ידיו, לא יכול היה לדלוק אחריו. ביכה האיש את כספו, אך ניחם עצמו שלא איבד את חירותו. ברגע אחד התעשר - ובמשנהו התרושש...

והשוטר פנה ועשה דרכו לאכסניית הזייפנים, ושתי המזוודות בידיו - אף הוא נמנה על חברי הכנופיה, שהתעשרה בשישים אלף שטרות עוברים לסוחר... חילקו הגנבים ביניהם את שללם, ופנו ללכוד את הפתי הבא... מה היה סוד התעלול? כיצד באמת לא עלו פקיד הבנק על הזיוף? פשוט מאד: מאתיים אלף השטרות לא היו מזוייפים! הם תיעתעו באנשים בשטרות כסף אמיתיים! לכן הסכים פקיד הבנק להמיר את השטרות, כי היו מקוריים וחוקיים! שאנו יודעים שאמנם היו אמיתיים, מדוע ברח ונמלט והפקיר את רכושו? מדוע לא טען שהשטרות אמיתיים ומוכן הוא להוכיח זאת, כפי שאכן היה!

והתשובה: משום שבעצמו לא היה בטוח. בעצמו פיקפק, לכן נמלט...

וזו התשובה בענייננו: מי שיודע שהאמת איתו, ובטוח שהאמת איתו, לא יתרשם מנסיון ולא יכשל בעת מבחן. איתן יעמוד, כצור חלמיש, ואמונתו תתחשל בכור הנסיונות. רק מי שאמונתו רופפת מלכתחילה, רק הוא ינוס בעת מבחן!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

'עשר בשביל שתתעשר'

הסיפור התרחש בבית משפחה ק. ממנהטן בניו יורק. למשפחה חמישה ילדים, וברשותה היה בית גדול רחב ידיים. מלבד ילד אחד שזכה להיות חרדי שומר תורה ומצוות, שהקים בית לתפארת בארץ ישראל, ומתגורר בשכונת מטרסדורף בירושלים, כל שאר ילדי המשפחה היו רחוקים משמירת מצוות.

מצבה הבריאותי של אם המשפחה לא היה טוב בשנים האחרונות, וילדיה נאלצו לשכנה בבית אבות, שם קבלה טיפול טוב ומיטיב בהתאם למצבה. כיון שמצבה של האמא המשיך להתדרדר, וכבר הגיעה למצב שלא הצליחה לזהות כלל את הקרובים אליה, גם את ילדיה, וסבלה ממחלת אלצהיימר, אי לזאת החליטו בני המשפחה למכור את הדירה של הוריהם, ולחלק בין כל הילדים שווה בשווה את סכום המכירה, ובוזה גם לשלם את אחזקתה בבית אבות.

הבן החרדי בקש מאחיו ואחיותיו, שמשכום מכירת הדירה יפרישו דבר ראשון 'מעשר' ואח"כ יחלקו בשווה לכולם את שאר הסכום, אבל אחיו שלא היו שומרי מצוות, התנגדו לכך, ואמרו לו: "אתה רוצה לקיים מצוות? תקיים את זה בחלק שלך לא על חשבוננו!".

הם העמידו את הדירה למכירה. לאחר זמן הצליחו למכור בשעה טובה את הדירה, והתחלקו כולם בסכום בשווה לשיעור רצון כולם.

הבן החרדי קיבל את כספו, ומיד החליט להפריש מעשר מכספו. הוא נתן את הסכום לישיבה ללומדי התורה, שיהיה לזכותה של אמנו ורפואתה.

וכן מספר הבן הרב ק. הגר בשכונת מטרסדורף בירושלים, בהתרגשות גדולה: "זמן רב שאני מבקר את אמי בבית אבות, ואף מאז שהיא הפסיקה לזהות את הסביבה הקרובה אליה, ואף כבר לא יכולה בגלל מצבה לרדת כלל ממיטתה, שכן היתה סיעודית. הייתי הולך לבקרה כל בוקר. היא היתה שוכבת במיטתה ולא היתה מזהה אותי. הייתי מדבר אליה, שר לה ואומר לה דברי תורה, ולא היה נראה כלל שהיא שומעת ומבינה, אבל המשכתי לעשות כן בשמחה עצומה של מצוות כיבוד הורים.

"הנהגה למחרת היום שתרמתי את המעשר מחלקי במכירת הדירה, אני מגיע כהרגלי לבקר את אמי בבית אבות, והנה אני נכנס לחדר שלה ו..... הולם!!! כמעט התעלפתי! אמי יושבת במיטתה לבושה במלבושי השבת שלה (מה שכבר לא עשתה הרבה זמן בגלל מצבה) מסתכלת עלי, קוראת לי בשמי, ואומרת לי 'חיכיתי לך לומר לך תודה! אתה לא יודע איזה כבוד גדול עשו לי בשמים, חלמתי חלום בלילה בשעת השינה, שהשתתפתי בסעודה גדולה, ושמו אותי בראש השולחן ועשו לי כבוד גדול, חיכיתי לומר לך תודה! היא סיימה בזה, וחזרה לשכב כמצבה הקודם, שלא זיהתה אותי ואת הסובבים"....

ויהיה הדבר לפלא! ממש קיום דברי חז"ל במדרש 'שישראל מתחטאין לפני המקום, בזכות המעשרות שהם הטוב שנתן לך ה', ואין טוב אלא תורה'. ובזכות נתינת הטוב של המעשרות לטוב שהוא התורה, מתעלים ומתחטאין ישראל לפני הקב"ה.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"עשר תעשר" (יז, כב).

בגמרא (מסכת שבת דף ק"ט עמוד א') מובא ששאל רבי את רבי ישמעאל ברבי יוסי: עשירים שבארץ ישראל, במה הן זוכין לעושר גדול כזה? אמר לו: בשביל שמעשרין, שנאמר: "עשר תעשר", עשר - בשביל שתתעשר. יש להבין - שאל הצדיק רבי יואל טייטלבוים מסאטמר - במה שונה מצות צדקה ששכרה מובטח בעולם הזה, משאר המצוות ששכרן לעתיד לבוא? אלא - תירץ הרבי - בפרשת כי תצא אנו מוצאים שפועל העובד בכרמו של בעל הבית, בשעת הבציר, בשעה שהוא נותן ענבים לתוך כליו של בעל הבית, יכול אף הוא לאכול מהם כאוות נפשו, אולם אם הוא עושה עבודות אחרות ככרם אסור לו לאכול מהן.

גם כאן - סיים הרבי - העניים הם כליו של הקדוש ברוך הוא, ובשעה שהאדם נותן להם צדקה הוא כמכניס לתוך כליו של בעל הבית ומותר גם לו ליהנות מהפירות באותה שעה, משום כך אדם שנותן צדקה לעניים זוכה לעושר בעולם הזה.

"פתח תפתח את ידך" (טו, ח).

סיפר המגיד רבי שלום שבדרון שבעיר טלז חי גביר גדול ושמו ר' דוניש שהיה מסייע לכל עני ורש. מדי פעם היה מגיע רבי יוסף יוזל הורוביץ, "הסבא מנובהרדוק", אל ביתו של ר' דוניש וזה היה פותח בפניו את הכספת הגדולה ואומר: קח ככל אשר תחפוץ!

פעם אחת הגיע אל ביתו של ר' דוניש יהודי תלמיד חכם שבא לאסוף עבור מטרה חשובה וביקש עבורה סף של אלף זהובים.

ניגש ר' דוניש אל הכספת ונתן לו מאה זהובים.

יסלח לי כבודו - שאל אותו תלמיד חכם - בידוע שכאשר "הסבא מנובהרדוק" מגיע אל ביתך אתה נותן לו ככל אשר יחפוץ, ואילו לי נתת עשירית ממה שבקשתי, האם הענין שלשמו באתי חשוב פחות מאשר הענין שלשמו אוסף ה"סבא"?

אומר לך מה ההבדל - אמר ר' דוניש - כאשר פתחתי לך את הדלת ראיתי כי באת לכאן בבגדי השבת שלך, כנראה כדי לשאת חן בעיני. כמו כן נתת לי "שלום עליכם" בחביבות ונכנסת אל הבית בהדרת כבוד, לא התיישבת עד שאני התיישבתי ולא דיברת עד שאני פתחתי בדברים. ואני שואל את עצמי מדוע אתה מכבד אותי? הרי איני תלמיד חכם. אין זאת אלא שאתה מעריך את כספי ומכבדו, אם כך, גם אני מכבד את הכסף ושומר עליו... לא כן הדבר - המשיך ר' דוניש - כאשר הגיע אלי ה"סבא" בפעם הראשונה, מיד כאשר פתחתי את הדלת נכנס הוא אל הבית, התיישב והחל לומר בניגון עצוב: דונישקע! דונישקע! מה יהיה ממך בסוף?" חוץ מכסף אין לך כלום!...

באותה שעה - אמר ר' דוניש - אבדתי את כל ערכו של הכסף בעיני... משום כך אני נותן ל"סבא" שיקח ככל אשר יחפוץ ויעשה בכסף דבר מה מועיל!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

דרכי היצר (א)

במסכת אבות למדנו, והוי זהיר במצווה קלה

בכחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. אם היה מחירון למצוות אנשים היו מתחילים לבדוק מה היא מצווה 'שווה' ומה פחות, בדיקה זו הייתה מוציאה את כל התוכן הפנימי מעבודת ד', שכן היא הייתה הופכת הכל לסוג של כדאיות, מין ביזנס, רווח מול הפסד. לכן אין מחירונים למצוות ואין מושג מצווה קלה או חמורה. זו האזהרה בפרשה, הוי זהיר במצוות שאדם דש בעקביו, כי אין אנו יודעים ערכה של מצווה. אך באותה מידה חייבים משנה זהירות לא להפוך טפל לעיקר והתמקדות בדברים שוליים במקום בעיקר.

יש את האחד שלפני החגים היה עוסק בסידור מקום נח לתפילה עד שלא נשאר לו זמן להשקיע בהכנה הרוחנית לעבודת היום. או אותו אחד שטרם להגיע למירון,

בו חיפש משך כל השעות במקום הקדוש אחר ספר תהילים בכתב אשורית דווקא, עד שהגיע הזמן לחזור לישיבה ללא שהתפלל כלל. נראה בחור עסוק סדר שלם בחיפוש מקור לאיזה ווארט ששמע, במקום ללבן את הסוגיה הנלמדת, הוא יתלהב מבגד חדש שקנה לכבוד החג יותר מהחג עצמו.

לכל אדם יצר המסית לרע, דבר שידוע ומורגש יום יום, שעה שעה, אולם יש יצר קשה ומתוחכם יותר, והוא היצר המגיע בתחפושת, כדברי חז"ל, "כתלמיד חכם נדמה לו". הוא מגיע אל האדם לבוש מחלצות כצדיק מופלג ומצליח בדרך זו להפיל ברשתו כל בחור וטוב. כשמסית הוא לדבר עבירה, הריהו מתאר אותו כמצווה או כהנהגה טובה, מסווה ומשנה הוא את העבירה העכורה עד לבלי היכר, אולם מתחת לתחפושת קיימת המציאות המרה, העבירה. בניסיון כזה צריך משנה זהירות ותקיפות להינצל, כי ליבו של האדם מסייע ליצרו ומשכנע אף הוא, הלא רק מצוה הוא מבקש, הנהגה טובה הוא מעונין להנחילך, ואתה תדחה ותסרב!?

המשך בגליון הבא אי"ה